

Sprawozdanie z Europejskiego Forum Stowarzyszeń Lekarskich i Światowej Organizacji Zdrowia (EFMA/WHO) w Erewaniu

W dniach 19-20 kwietnia 2012r. w Hotelu Marriott w Erewaniu odbyło się coroczne spotkanie Europejskiego Forum Stowarzyszeń Medycznych i Światowej Organizacji Zdrowia (EFMA/WHO).

Na konferencję do stolicy Armenii przybyło ponad 60 uczestników, reprezentujących 28 krajowych organizacji lekarskich z Europy, a także państw sąsiednich, jak Gruzja czy Kazachstan. Naczelną Izbę Lekarską reprezentowali: Maciej Hamankiewicz – Prezes Naczelnej Rady Lekarskiej i Grzegorz Mazur – członek Zespołu ds. Współpracy Międzynarodowej NRL. Ponadto, jako prezydent Stałego Komitetu Lekarzy Europejskich (CPME), w konferencji uczestniczył także Konstanty Radziwiłł.

Honory gospodarza pełnił przewodniczący Stowarzyszenia Lekarzy w Armenii - Parounak Zelveryan, a obradom przewodniczyli wspólnie: Leah Wapner (EFMA) i Erio Ziglio (biuro WHO). Gościem konferencji, co istotnie wpłynęło na rangę wydarzenia, był Minister Zdrowia Republiki Armenii, Harutyaun Kushkyan, który w swoim wystąpieniu zarysował najważniejsze problemy opieki zdrowotnej i przedstawił nadzieje i oczekiwania związane ze współpracą międzynarodową.

W pierwszym dniu Forum wystąpienia koncentrowały się wokół obecnego kryzysu ekonomicznego, jego wpływu na stan zdrowia obywateli i sprawność systemów ochrony zdrowia. Wzrost bezrobocia w wielu państwach europejskich spowodował pogorszenie nastrojów społecznych i przyczynił się do powstania nowych zagrożeń chorobowych. Wstępne analizy danych statystycznych z krajów najdotkliwiej objętych kryzysem, jak np. Grecja, wskazują, że na przestrzeni kilku lat zanotowano spadek liczby osób korzystających z pomocy lekarskiej o 15%. Liczba osób hospitalizowanych w prywatnych szpitalach zmniejszyła się o ponad 25%, a ponadto zaobserwowano wzrost przypadków samobójstw aż o 40% w stosunku do lat poprzednich. W wielu krajach podejmowane są działania ograniczające wydatki na opiekę zdrowotną, które tworzą dodatkową barierę w dostępie do kwalifikowanej pomocy medycznej. Obecna sytuacja wymaga od międzynarodowych organizacji medycznych podejmowania inicjatyw i wskazywania korzystnych rozwiązań systemowych. W przedstawionych referatach postulowano między innymi potrzebę tworzenia stabilnych podstaw funkcjonowania systemów opieki zdrowotnej, z uwzględnieniem solidaryzmu społecznego, opartego w szczególności na zabezpieczeniu sytuacji najsłabszych, tj. dzieci, kobiet w ciąży i osób w wieku emerytalnym. Priorytetem działań powinno być przede wszystkim zabezpieczenie pacjentom pierwszej pomocy medycznej. Niezbędne dla doraźnych działań jest również uruchomienie rezerw finansowych i sprawiedliwe rozłożenie obciążeń podatkowych. Ważną kwestią jest wzmocnienie polityki farmaceutycznej zmierzającej do obniżenia cen leków, poprzez większy udział preparatów generycznych. W

skrajnych przypadkach należy rozważyć także fuzję szpitali czy obniżenie zarobków pracownikom medycznym.

W sesji rozpoczynającej drugi dzień konferencji dr Egilio Cepulic przedstawił problematykę rozwoju medycyny alternatywnej, z której usług, według przedstawionych danych, korzysta rocznie około stu milionów ludzi na świecie. Powszechność niekonwencjonalnych metod leczenia, jego zdaniem, powinna otworzyć drogę lekarzom do edukacji w tej dziedzinie i zmierzać do licencjonowania nabywanych umiejętności. Takie stanowisko spotkało się ze zdecydowanym sprzeciwem polskiej delegacji, w którym zwrócono uwagę na odpowiedzialność za skutki metod, których skuteczność nie została potwierdzona wymaganymi badaniami klinicznymi.

Kolejnym interesującym zagadnieniem była rola społecznych mediów w dobie powszechnego dostępu do internetu i wykorzystania ich roli w przekazywaniu informacji dotyczących zdrowia i problemów zdrowotnych. Temat przedstawiony pod inspirującym hasłem: „od Hipokratesa do Facebooka” koncentrował się wokół znaczenia nowych form komunikacji w kontekście wymogów etycznych stawianych dla wykonywania zawodu lekarza. Jak wynika z opracowań, 25% pacjentów zmienia ustalony przez lekarza sposób leczenia po zasięgnięciu opinii czy informacji uzyskanych przez internet. Cały obszar komunikacji sieciowej w wielu krajach pozbawiony jest merytorycznej kontroli i stanowi nowe pole upowszechniania zachowań, prowadzących do niebezpiecznych konsekwencji dla zdrowia. Zarekomendowano więc lekarzom zachowanie stosownych ograniczeń w udzielaniu informacji czy porad, kierując się potrzebą intymności, a przede wszystkim koniecznością zachowania tajemnicy lekarskiej, co w odniesieniu do popularnych komunikatorów społecznych jest niezwykle trudne i ryzykowne.

Ważnym elementem europejskiej polityki zdrowotnej powinno być także zwalczanie nałogów i uzależnień, a zwłaszcza ograniczenia szkodliwych skutków alkoholizmu w środkowej i wschodniej części Europy. Te skutki są tym bardziej niebezpieczne, że jedna trzecia wyrobów alkoholowych, występujących na rynku pochodzi z nielegalnych źródeł. Uzależnienia w populacji naszego regionu obejmują 20% mężczyzn i 10% kobiet. Nowym problemem, będącym wynikiem oddziaływania alkoholizmu na osoby bliskie jest tzw. bierny alkoholizm, w jakimś sensie przywołujący doświadczenia związane z nikotynizmem. Działania rekomendowane do poprawy sytuacji w walce z nadmiernym spożyciem alkoholu, sprowadzają się do trzech rekomendacji: zakazu reklamy, wzrostu cen i masowych kontroli kierowców. Ciekawą inicjatywę w tej kwestii przedstawiła Sofia Ribeiro, reprezentująca jedno z europejskich stowarzyszeń studentów medycyny (EMSA). Przewodnicząca EMSA przybliżyła uczestnikom nową formę edukacji ludzi młodych, głównie studentów, nakierowaną na promowanie prozdrowotnej kultury spotkań towarzyskich.

Przedstawiciele WHO zaprezentowali także nową strategię działań w zakresie zdrowia na rok 2020. Plan obejmuje przedsięwzięcia takie jak: zmniejszenie liczby chorób niezakaźnych, redukcję alkoholizmu, poprawę w zakresie oporności na antybiotyki i leki przeciwgruźlicze. Do osiągnięcia sukcesu na tym polu mają

przyczynić się wysiłki czynione na rzecz eliminacji uwarunkowań społecznych i czynników ryzyka, między innymi poprzez implementację przyjętych konwencji w wielu państwach europejskich. Niezbędne będzie stworzenie zintegrowanego systemu informacji i wsparcie ze strony organizacji lekarskich. Efektem tego planu powinna być poprawa stanu zdrowia, odczuwalna zwłaszcza w populacji osób powyżej 65 roku życia. Przedstawiona strategia spotkała się z aprobatą uczestników spotkania i uzyskała oficjalną akceptację zarówno EFMA i CPME.

Konferencję przebiegała w niezwykle życzliwej i gościnnej atmosferze, i przy sprawnej organizacji, co podkreślono w podziękowaniu skierowanym na ręce Parounaka Zelveryana.

Sporządził:
Grzegorz Mazur